

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tad-9 ta' Jannar, 2008

Citazzjoni Numru. 2463/1999/1

Kawza fil-lista: 15

**A B f' isimha proprju u bhala kuratrici ad litem ta'
bintha minuri D
vs
C B**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk:

Peress illi l-kontendenti izzewgu nhar it-28 ta' Novembru 1997 (Dok. A).

U peress li l-konvenut irrenda ruhu hati ta' vjolenza, mohqrija, sevizzji, ingurji gravi u nkompatibilita' ta' karattru kontra l-attrici.

Pagna 1 minn 19

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

U peress li l-konvenut qatt ma ried jghix il-hajja mizzewga bl-ewwel obbligi lejn l-attrici u bintu tarbija.

U peress li l-hajja konjugali bejn il-partijiet saret impossibli ghar-ragunijiet fuq imsemmija.

U peress li miz-zwieg taghhom il-kontendenti ghandhom tifla minuri D (Dok. B).

U peress li l-attrici giet awtorizzata tghaddi ghas-separazzjoni personali mill-konvenut permezz ta' digriet nru: 1502/99 ta' l-4 ta' Awissu 1999 moghti mis-Sekond' Awla tal-Qorti Civili (Dok. C).

Jghid il-konvenut ghaliex din l-Onorabbli Qorti m' ghandhiex:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali tal-kontendenti minhabba l-htijiet imsemmija tal-konvenut.

2. Takkorda l-kura u l-kustodja ta' binthom minuri D lill-attrici u l-manteniment xieraq skond il-ligi.

2A. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attrici, dik is-somma li joghghobha tiffissa bhala manteniment ghaliha u bintha minuri D.

3. Tordna l-likwidazzjoni u l-qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti f' ishma ndaqs bejn il-partijiet.

4. Tordna li l-assi parafernali ta' l-attrici jirrivertu ghand l-attrici.

5. Tordna li l-attrici u bintha minuri D jirrisjedu fil-fond "Red Rose", Misrah Alofju Wignacourt, Zabbar ad esklużjoni tal-konvenut.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li huwa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut li biha eccepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt; u l-attrici ma tistax tidher bhala kuratrici ghat-tifla minghajr l-awtorizzazzjoni tal-Qorti;

2. Illi l-konvenuta telqet u abbandunat id-dar matrimonjali u kienet hi li wettqet sevizzi, eccessi, ingurji gravi, mohqrija u swat fil-konfront tal-konvenut; mhux minnu li l-intimat wettaq sevizzi, eccessi, ingurji gravi u swat fil-konfront ta' martu.

3. Illi jekk dan iz-zwieg tkisser kien primarjament minhabba l-attitudni tal-attrici li fl-ewwel lok ma kienetx kapaci terfa' r-responsabbilta' li ssir omm u ma setghetx tifhem id-dwejjaq ta' zewgha meta dan ftit wara t-twelid tat-tifla kellu jlahhaq mal-problema ta' ommu li ddahhlet l-isptar tbatu minn kancer li temmilha hajjitha fi zmien qasir. L-attrici egoistikament kienet tirrabja u thebb ghal zewgha meta dan kien jirritorna d-dar mill-isptar fejn kien ikun jassisti lil ommu moribonda. Il-konvenut hu tifel uniku u r-responsabbilta' tieghu lejn ommu kellu jerfaghha wahdu.

4. Illi ghalhekk l-attrici ghandha tiflef ukoll kull dritt ghall-manteniment minghand ir-ragel u kull dritt ghal sehemha mill-oggetti tal-komunjoni maghmula bil-hidma tar-ragel;

5. Illi l-attrici mhijiex il-persuna idoneja sabiex ikolha l-kura u l-kustodja tal-minuri kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni;

6. Illi l-konvenut ma ghamel xejn daqstant gravi li minhabba fiha ghandu jigi kostrett jitlaq mid-dar matrimonjali u dan oltre l-fatt li hu ma ghandux fejn imur jghix u lanqas ghandu fondi biex jixtri jew jikri dar ohra. L-attrici minn naha taghha telqet mid-dar, ghadha sallum tipprova tipprovokah anke bi vjolenza diretta lejha minnha jew minn membri ta' familtha, u ddikjarat li qatt ma riedet tmur tghix Zabbar fejn hemm il-familja tal-konvenut. Hi fil-fatt qed tghix Birkirkara fejn hemm il-familjari kollha taghha.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet, il-listi tax-xhieda u l-affidavits prezentati;

Rat ir-rapport tal-perit gudizzjarju Vincent Ciliberti, minnu debitament mahluf;

Rat ir-rapport tal-perit legali l-Avukat Dottor Mark Chetcuti, minnu debitament mahluf;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Separazzjoni Personali

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attrici qeda titlob is-separazzjoni personali minn ma' zewgha l-konvenut, ghar-ragunijiet imputabbli lilu fit-termini ta' l-artikolu 40 tal-Kap.16. Minn naha tieghu l-konvenut jattribwixxi t-tkissir taz-zwieg lill-attrici ghar-ragunijiet kontemplati fl-artikoli 40 u 41 ta' l-istess kapitlu imputabbli lilha.

Illi mill-provi jirrizulta li l-partijiet izzewgu fit-28 ta' Novembru 1997, kellhom tarbija u sseparaw de facto fil-31 ta' Marzu 1999.

Illi l-verzjoni attrici hija fis-sens li sa minn qabel iz-zwieg kien hemm indhil esagerat minn naha ta' missier il-konvenut. Kien hemm okkazzjonijiet meta l-konvenut kien aggressiv maghha verbalment, u f' okkazzjoni minnhom anke fizikament. Hija takkuza lill-konvenut, allura l-gharus taghha, li huwa kien "jigbed hafna lejn familtu"; huwa ta' karattru dominanti; kien interessat hafna finanzjarjament, u konsegwentement kienu jiggieldu ta' spiss.

L-attrici tghid li wara z-zwieg, l-inkwiet bejniethom beda mill-bidunett. Tghid li l-konvenut kien xhix maghha, u kien hemm nuqqas ta' rispettt u affezzjoni da parti tieghu fil-konfront taghha, allura martu. Huwa kien baqa' wisq attakkat mal-genituri tieghu, u tghid li, filwaqt li kien

jispicca mix-xoghol f' xi 4.15pm huwa kien jirritorna lura d-dar fid-9.00 pm. Hi tghid li anke meta harget tqila wara sitt xhur ta' zwieg, il-konvenut qatt ma ghenha f' xejn.

Di piu' tirrakkonta dwar incident li sehh fil-31 ta' Marzu 1999, hmistax wara t-twelid tat-tifla taghhom D, li fih il-konvenut kien refa' idejh fuqha; u wara intervent mill-pulizija li gew fuq il-post fuq rikjesta tal-familjari taghha, hija telqet mid-dar matrimonjali u eventwalment marret tghix mal-genituri taghha bit-tarbija.

L-attrici pprezentat zewg certifikati medici¹ dwar dan l-incident, wiehed jiccertifika li "on examination she was visibly disturbed but had not signs of external injury" filwaqt li l-iehor mahrug fl-1 ta' April 1999 mit-tabiba Moira Mizzi jiccertifika li l-attrici kellha xi griehu fuq gisimha li gew klassifikati mit-tabiba bhala "none of the above are of serious consequence." Fuq dan l-incident il-konvenut kien tressaq quddiem il-Qorti tal-Magistrati [Malta] u filwaqt li kien gie misjub hati, inghata l-piena ta' ammonizzjoni u reprensioni.²

Illi l-verzjoni tal-konvenut hija fis-sens li l-inkwiet matrimonjali bejn il-partijiet beda circa xahar wara t-twelid tat-tarbija taghhom fit-12 ta' Marzu 1999. F' dan iz-zmien il-konvenut, tifel uniku, gie nformat li ommu kellha marda terminali, u li ghalhekk huwa kien qed iqatta' hafna hin l-isptar flimkien ma' missieru. Huwa jghid li kien qal lill-attrici sabiex f' dan iz-zmien hija tmur tghix ma' ommha peress li t-tifla twieldet b' operazzjoni u l-attrici kien ikollha l-ghajnuna meta hu ma kienx ikun qieghed hemm. Jidher pero' li l-attrici rrifjutat din il-proposta ta' zewgha u minflok insistiet li hi tibqa' tghix fid-dar matrimonjali, u wkoll li l-konvenut kellu jqassam il-hin bejn ommu li kienet qeda l-isptar fi stat hazin, u martu li kienet ghadha ghajjena minnhabba t-twelid tat-tifla. Il-konvenut jghid li wara t-twelid tat-tarbija martu kienet saret nervuza u kienet tgergirlu hafna peress li kien qed idum l-isptar u kien jidhol tard id-dar fid-9.30 pm.

---

¹ Fol.47 [pagni 11 u 12]

² Ibid [pagna 10]

Darba minnhom hu kien gie d-dar ma' missieru u kien qal lil martu li missieru kien ser jghix maghhom ghal xi zmien. L-attrici oggezzjonat ghal dan il-fatt, bir-rizultat li nqala' l-incident sfortunat tal-31 ta' Marzu 1999 li fih il-konvenut ikkaguna griehi hfief u ta' ebda importanza medika lil martu. Wara l-intervent tal-pulizija, il-konvenut intbaghat lura d-dar matrimonjali, filwaqt li l-attrici telqet mat-tifla u marret tghix mal-genituri taghha.

Il-konvenut jichad li huwa ghandu karattru dominanti u li kien aggressiv ma' martu. Huwa jichad l-allegazzjonijiet l-ohra maghmula mill-attrici fil-konfront tieghu; u jakkuza lil martu li hi persuna supperva u nteressata fil-flus.

Illi dak in-nhar ta' dan l-incident il-partijiet isseparaw de facto wara konvivenza matrimonjali ta' sena u tlett xhur.

Ikkunsidrat ulterjorment

Illi kif osserva l-perit legali, f' dan il-kaz ma jezistux provi tangibbli dwar l-allegazzjoni ta' vjolenza ripetuta maghmula, mill-attrici fil-konfront tal-konvenut. Din l-allegazzjoni li tinsab konfortata mill-familjari ta' l-attrici tinsab michuda mill-konvenut, u di piu' mhijex sostnuta bi provi li juru b' mod sodisfacenti li l-konvenut kien wettaq atti ta' vjolenza fizika fuq l-attrici, bhal per ezempju certifikati medici. Barra minnhekk din il-Qorti difficili taccetta bhala veritiera l-allegazzjoni li l-konvenut kien vjolenti sahansitra waqt l-gherusija, u ciononostante l-attrici accettat li tinghaqad mieghu fiz-zwieg li mill-provi ma jirrizultax li kien zwieg bazat fuq xi grad qawwi ta' imhabba.

Jigi osservat li l-uniku ncident li fih il-konvenut gie ppruvat li refa' idejh fuq l-attrici kien dak li sehh fil-31 ta' Marzu 1999 li kellu bhala konsegwenza tieghu l-fatt li l-attrici telqet mid-dar konjugali. Di piu' kemm mic-certifikati medici esebiti u x-xhieda tat-tabiba Moira Mizzi, kif ukoll mis-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati [Malta] jirrizulta li l-vjolenza uzata mill-konvenut kienet wahda minima. Inoltre, il-komportament tal-konvenut ghandu jigi valutat fid-dawl tas-sitwazzjoni li hu kien ghaddej minnha f' dak

iz-zmien li sservi bhala attenwanti, ghalkemm mhux skuzanti, tal-komportament abusiv tieghu. Inoltre, u b' emfasi, jinghad li dan kien incident isolat li zgur 'per se' ma kienx il-kawza tas-separazzjoni.

Izda dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehma li mill-provi jirrizulta li l-konvenut wera li hu bniedem li ried li tghaddi tieghu akkost ta' kollox, anke ta' martu. Dan jimmanifesta ruhhu mill-mod kif hu qabad u ha d-decizjoni unilaterjali li jstieden lil missieru jorqod fid-dar konjugali minghajr ma kkonsulta lil martu jew ta' kaz ta' l-oggezzjoni taghha. Huwa naqas jgharraf li martu kellha tigi qabel il-genituri tieghu, bir-rizultat li ma' l-oggezzjoni taghha nqala' incident li kien jirrikjedi l-intervent l-pulizija.

Il-Qorti tirrabadixxi li r-relazzjoni bejn il-partijiet kienet karatterizzata minn nuqqas ta' mhabba u affezzjoni reciproka, kif ukoll mill-fatt li l-konvenut, tifel uniku, kien baqa' migbud wisq lejn il-genituri tieghu anke wara li zzewweg, b' detriment ghal-konvivenza matrimonjali. Minn naha taghha l-attrici, minkejja l-istat dghajjed ta' sahha taghha f' dak iz-zmien, setghet uriet aktar komprensjoni ghad-dwejjaq u l-imrar li kien ghaddej minnu l-konvenut kawza tal-marda terminali ta' ommu. Din is-sitwazzjoni ta' bejn il-partijiet ma sabitx ghajnuna fl-indhil da parti tal-genituri tal-partijiet, bir-rizultat li wara konvivenza matrimonjali qasira hafna, l-attrici telqet mid-dar konjugali.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti tikkondividi l-osservazzjonijiet tal-abbli perit legali li "kien hemm inkompatibilita' bejn il-kontendenti, probabilment meghjuna bl-agir tal-genituri taghhom, kemm attivament jew passivament, li rrendiet ir-relazzjoni ta' bejniethom priva mis-sentiment u bazata kwazi esklussivamnet fuq premessi monetarji". In sostenn ta' din il-konkluzjoni, il-perit legali jsemmi in-nuqqas ta' fiducja reciproka tal-partijiet rigwardanti d-depositi bankarji.

Il-Qorti tosserva ulterjorment li n-nuqqas ta' affezzjoni reciproka da parti taz-zewg partijiet matul l-hames snin gherusija, kawzata mill-egoizmu da parti taghhom,

partikolarment da parti tal-konvenut, anke fuq l-aspett finanzjarju; u n-nuqqas da parti ta' l-konvenut li jaccetta r-responsabbilitajiet tiegħu bhala ragel tal-familja u jpoggi lil martu qabel il-familja tiegħu, kienu fatturi sottostanti l-litigji kontinwi bejn il-partijiet li bdew matul il-hames snin [5] tal-għerusija, komplew matul is-sena u tlett xhur konvivenza matrimonjali, u pperduraw, bl-intervent tal-familjari rispettivi tagħhom, tul iz-zmien [8 snin] kollu tal-proceduri odjerni. Il-Qorti tirravvisa fil-komportament taz-zewg partijiet, is-sevizzi fil-konfront ta' xuxlin, fit-termini ta' l-artikolu 40, u li z-zewg partijiet huma responsabbli għat-tkissir taz-zwieg tagħhom, bi grad akbar da parti tal-konvenut. Jigi osservat li l-imputazzjoni ta' abbandun magħmula mill-konvenut fil-konfront ta' martu ma tirrizultax, ukoll, stante li ma jirrizultax provat ir-rekwizit taz-zmien kontemplat fl-artikolu 41.

Kura u Kustodja

Illi in propositu jimpera l-principju li l-interessi tat-tifla minuri huma supremi u jipprevalu fuq l-interessi u x-xewqat tal-genituri. Il-Qorti għandha tkun gwidata minn dak li hu ta' l-akbar vantagg u utilita' għal minuri. Konformament, hija taqbel mal-kostatazzjoni tal-perit legali li f' dan il-kaz ma hemm xejn li jipprekludi milli z-zewg genituri jkollhom kuntatt ampju għal binthom, li illum għandha tmien [8] snin, speċjalment meta dina qeda tikber, tifhem u tapprezza aktar.

Illi pero' tenut kont tas-sitwazzjoni prezenti tal-partijiet li sallum għadhom jippikkaw u ma huma disposti li jaqblu fuq xejn, "ma jistax ikun li fuq kull kwistjoni li tikkoncerna t-tifla tqum gwerra" għax dan ikun ta' hsara kbira lit-tifla li minn naha tagħha f' hajjitha għandha bzonn mhux terren ta' gwerra, izda stabbilita' f' kull aspekt. Għalhekk il-Qorti *rebus sic stantibus* tikkondividi l-konkluzjoni tal-perit legali li l-minuri D għandha tibqa' fil-kura u kustodja ta' ommha l-attrici, liema stat ilu jipperdura minn mindu twieldet il-minuri.

Il-Qorti taqbel ukoll li l-access tal-missier għal bintu għandhu jizjed biex tizviluppa izjed u tissahhah ir-relazzjoni ta' bejniethom. F' dan l-istadju mhux

inoportuna l-osservazzjoni, li l-minuri hija taz-zewg genituri u t-tifla ghandha bzonn iz-zewg genituri ghall-ahjar zvilupp tal-personalita' taghha.

Ghalhekk, wara li rat il-konkluzjonijiet tal-perit legali in propositu ghall-modalita' ta' l-access tal-missier, u hadet konjizzjoni tas-sottomissjonijiet tal-partijiet, il-Qorti thoss li, fl-interess tal-minuri, l-access ghandu jkun hekk:

[1] **Matul l-iskola**, l-access tal-missier ikun kull nhar ta' Erbgha mit-3.00 pm sas-6.30 pm, u kull nhar ta' Hamis mit-3.45 pm sas-6.30 pm; u kull nhar ta' Sibt jew Hadd, b' mod alternattiv, mid-9.30 am sal-5.30 pm;

[2] **Fil-vaganzi** tal-Milied, tal-Ghid u tas-Sajf, l-access ta' matul il-gimgha jibqa' l-istess, izda dak tal-weekend jigi estiz mid-9.30 am sas-7.00 pm;

[3] **Fil-granet tal-Milied, l-Ewwel tas-Sena, l-Ghid u birthdays** tat-tifla, l-access ikun mill-4.00 pm sas-7.30 pm u mid-9.30 am sat-3.00 pm alternattivament; fis-sens li jekk f' okkazzjoni wahda l-access ikun filghaxija, fl-okkazzjoni sussegwenti l-access ikun filghodu. Illi fl-ewwel okkazzjoni li jmiss wara din is-sentenza, l-access ikun filghaxija;

Tirriserva li tipprovdi dwar it-talba tal-konvenut ghal sleepover, meta dan ikollu post adegwat fejn ikun jista' jraqqad lil bintu, u okkorrendo wara li l-Qorti tkun semghet lill-istess minuri in propositu.

Manteniment

Illi fl-ewwel lok jigi osservat li, ghalkemm tezisti fuq iz-zewg partijiet, ir-responsabbilita' ghas-separazzjoni personali, ghalkemm fi grad differenti, il-Qorti ma tkkunsiderax li c-cirkostanzi tal-kaz jimmeritaw l-applikazzjoni ta' l-artikoli 48 u 51 tal-Kap.16 fil-konfront ta' xi parti; u ghalhekk, f' dan il-kaz ghandu jibqa' veljanti sa certu perijodu u sa certu grad id-dritt li, l-attrici fic-cirkostanzi, tibqa' tircevi ammont ta' manteniment minghand il-konvenut, kemm-il darba dina ma tkunx tahdem bi qligh adegwat.

Kif josserva gustament il-perit legali, l-attrici ghadha zghira u kienet diga' fl-impieg, filwaqt li t-tifla qeda tikber u tmur l-iskola, u ghalhekk ma hemm xejn xi jzommha milli tikkontribwixxi ghal-ghixien taghha u ta' bintha.

Illi ghal dak li jirrigwarda l-quantum tal-manteniment dovut lill-attrici kemm ghaliha kif ukoll ghal bint il-partijiet, huwa relevanti l-fatt li l-minuri tinsab fil-kura u kustodja effettiva ta' l-attrici li ghalhekk, apparti milli fic-cirkostanza hija necessarjament qeda taghti sehem aktar mill-konvenut ghat-trobbija tal-minuri, hija wkoll necessarjament ristretta f' dan l-istadju tal-hajja taghha fl-opportunijiet li ssib xoghol full time.

Dan premiss u kkunsidrat, flimkien mal-fatt li mill-atti jirrizulta li l-konvenut ghandu qligh nett ta' Lm74 fil-gimgha, il-Qorti thoss gust li tordna li l-manteniment dovut mill-konvenut lill-attrici ghaliha jkun ta' Lm15 fil-gimgha u dana limitament ghal perijodu ta' hames snin, filwaqt li dak dovut ghall-minuri jkun ta' Lm20 fil-gimgha sakemm dina tghalaq it-18-il sena jew tibda tahdem bi qligh adegwat. L-ispejjez relattivi ghall-edukazzjoni u sahha tal-minuri ghandhom jinqassmu bejn iz-zewg partijiet ugwalmart, u r-rifuzjoni ta' l-ispejjez isir kontro d-debiti ricevuti jew invoices.

Komunjoni ta' l-Akkwisti

Illi l-assi [attiv u passiv] tal-komunjoni jikkonsisti fis-segwenti:

- [1] Il-fond "Red Rose" Misrah Adolf Wignacourt Zabbar valutat fl-ammont ta' Lm34,000;
- [2] Oggetti mobbli;
- [3] Kontijiet bankarji;
- [4] Krediti tal-partijiet versu l-komunjoni;
- [5] Kreditu ta' missier il-konvenut, u l-eredi ta' martu Catherine.

Assenjazzjoni

Fic-cirkostanzi l-Qorti, wara li wkoll ezaminat il-konsiderazzjonijiet u konkluzjonijiet tal-perit legali,

tikkunsidera gusta s-segwent i assenjazzjoni, u ghalhekk tordna hekk:

[a] li d-dar matrimonjali bl-isem “Red Rose” Misrah Adolf Wignacourt Zabbar tinbigh fuq is-suq hieles bil-prezz ta' mhux anqas minn Lm34,000, fi zmien sena; izda jekk ma tkunx inbighet wara dan il-perijodu, tinbigh bis-subbasta – sakemm il-partijiet ma jifthemux mod iehor

Matul l-imsemmi perijodu ta' sena l-attrici hija awtorizzata tibqa' tghix fl-imsemmi fond ma' bint il-partijiet; izda qed tigi minn issa ordnata li wara li jiskadi l-imsemmi perijodu ta' sena hija flimkien mal-minuri tivvaka l-imsemmi fond.

Illi r-rikavat mill-bejgh ta' l-imsemmi fond jinqasam ugwalmart bejn iz-zewg partijiet, **wara** li minnu jithallsu l-kredit i hawn taht imsemmija:

[1] Hamest elef u sitt mitt lira maltin **[Lm5,600]**, lill-konvenut rapprezentanti flus mahruqa aktar mill-attrici fix-xiri, kostruzzjoni u arredament [finishings] tad-dar konjugali;³

[2] Hamest elef, tlett mija u wiehed u tmenin lira maltin **[Lm5,381]** lill-konvenut rapprezentanti spejjez maghmula minnu sabiex il-fond jigi rez abitabbli;⁴

[3] Tlett elef, sitt mija u tnejn u erbghin lira Maltin **[Lm3,642]**, lill-Joseph B u lill-eredi ta' martu Catherine B, flimkien ma' l-imghax tat-8% fuq l-ammont ta' Lm1,120 mid-data ta' l-ittra ufficjali⁵ cioe' 11 ta' Mejju 1999;⁶

[4] Elfejn u tmienja u erbghin lira maltin **[Lm2,048]**, lill-attrici rapprezentanti spejjez tal-kcina, u nofs l-ispejjez tat-tieg;⁷

---

³ Infra

⁴ Infra

⁵ Vol.1 fol.125 dok.FC3

⁶ Infra

⁷ Infra

[b] li l-oggetti mobbli, kemm dawk appartenenti lill-komunjoni ta' l-akkwisti, kif ukoll dawk parafernali taz-zewg partijiet, ghandhom jigi assenjati u kkonsenjati lill-partijiet rispettivi kif stabbilit mill-perit legali fir-relazzjoni tieghu a fol.1459 **[appendici A]**. Il-Qorti taddotta dawn il-kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet fl-intier taghhom, b' mod li ghandhom jiformaw parti ntegrali mill-gudizzju odjern **[appendici B – Vol.3 fol.722 pagni 4 u 5 tan-nota tal-konvenut; appendici C – Vol.3 fol.722 pagni 6 sa 8; appendici D – Vol.3 fol.722 pagni 8 sa 9]**

Konformament l-oggetti ndikati fl-appendici A huma parafernali ta' l-attrici u ghandhom jigu konsenjati lilha; dawk indikati fl-appendici B huma parafernali tal-konvenut u ghandhom jigu konsenjati lilu, flimkien mad-*dreamland bedding, fan heater* u l-affarijiet tat-*Tip Top* indikati a fol.740 tal-Vol.3. Il-mobbli appartenenti lill-komunjoni ta' l-akkwisti ghandhom jinqassmu kif stabbilit mill-perit legali fir-relazzjoni tieghu a fol.1459.

[c] *Krediti parafernali – konvenut u krediti ta' Joseph u Catherine, konjugi B*

Illi z-zewg partijiet qed jivvantaw kontra l-komunjoni diversi krediti parafernali, fuq xogholijiet u hlasijiet li saru in konnessjoni mad-dar matrimonjali u spejjez ohra konnessi maz-zwieg.

Illi in propositu l-Qorti ma tikkondividix il-konsiderazzjonijiet u konkluzjonijiet raggjunti mill perit legali, u dana fuq diversi aspetti.

Rigward ix-xiri tad-dar matrimonjali u l-ispejjez inkorsi ghal kostruzzjoni taghha u sabiex giet resa abitabbli, jirrizulta mill-provi li permezz ta' kuntratt ippubblikat minn Nutar Dottor Joseph Lia fl-4 ta' Novembru 1993⁸ il-partijiet flimkien kienu xtraw l-*area* fejn kellha tinbena d-dar matrimonjali mill-istess venditur. Ix-xiri ta' dan il-fond sar versu l-prezz ta' Lm2,800.

---

⁸ Vol.1 Fol.72

Sussegwentement il-partijiet hallsu lill-istess venditur l-ammonti ta' Lm2,000 u Lm4,800 ghax-xoghol ta' kostruzzjoni maghmul minn dan ta' l-ahhar fuq l-istess fond. Ghalhekk b' kollox id-dar matrimonjali, gebel u saqaf, swiet lill-partijiet is-somma komplessiva ta' Lm9,600 li minnhom l-attrici ddikjarat li kienet hallset Lm2,000; filwaqt li l-kumplament ta' Lm7,600 harighom il-konvenut.⁹ Ghaldaqstant hija korretta s-sottomissjoni tal-konvenut li ghax-xiri tad-dar u kostruzzjoni taghha huwa haraq Lm5,600 aktar mill-attrici, u ghalhekk dan l-ammont huwa dovut lill-konvenut.

Illi permezz ta' verbal maghmul mill-partijiet fis-seduta tas-17 ta' Settembru 2001 li nzammet quddiem l-Assistant Gudizzjarja Dottor Monica Galea, il-partijiet iddikjaraw "li huma qed jaqblu li fir-rigward ta' l-ammonti ta' flus zbursati miz-zewg partijiet biex tinxtara d-dar konjugali, l-ammonti mahurga miz-zewg partijiet kienu wgwali, u ghaldaqstant fix-xiri ta' l-arja u tat-tromba tad-dar konjugali il-partijiet kienu hargu l-istess ammont ta' flus."¹⁰ Il-konvenut jissottometti, u fil-fehma ta' din il-Qorti ghandu ragun, li dan il-ftehim jirrigwarda biss ix-xiri tal-post, u mhux l-ispejjez kemm ta' kostruzzjoni, kif ukoll ta' arredamenti [finishings]; u ghalhekk dawn ghandhom jigu komputati separatament u meqjusa bhala krediti parafernali kontra l-komunjoni ta' min hallas ghalihom.

Illi, rigward ix-xogholijiet li saru fil-fond de quo u li gew imhallsa mill-konvenut, jirrizultta pacifiku bejn il-partijiet kif ukoll mill-haddiema li ghamlu x-xogholijiet rispettivi, li kien il-konvenut li ha hsieb u hallas ghax-xogholijiet relatati mal-installazzjoni tad-dawl u ilma, ix-xoghol ta' l-aluminium, ix-xoghol ta' l-injam [bibien] u t-tqieghid ta' madum u ta' tiles, kif ukoll xiri ta' sanitary ware.¹¹

Illi jirrizulta wkoll sodisfacentement provat li Joseph B, missier il-konvenut, u li hu bniedem tas-sengha, ghamel

---

⁹ Il-partijiet qablu li l-prezz tax-xiri [Lm2,800] kien thallas bejn tnejn ugwalemnt, filwaqt li b' kollox l-attrici harget Lm2,000 u cioe' Lm1,400 sehemha mill-prezz tax-xiri, u Lm600 parti mill-ispejjez tal-kostruzzjoni. Il-kumplament thallsu mill-konvenut

¹⁰ Vol.1 Fol.70

¹¹ Vol.4 fols.1086 sa 1098

diversi xogholijiet fil-fond in kwistjoni, qabel iz-zwieg. Dan jinsab konfermat mill-istess attrici li fix-xhieda¹² taghha tghid li missier il-konvenut kesa l-post kollu, ghamel il-katusi tad-drenagg, tella' t-torba, xkatla l-post kollu biex ikun jista' jinzebagh, zebagh il-post kollu u wahhal madum fis-shower u mal-hajt fil-kcina, kien ukoll jixtru l-materjal.

Izda, filwaqt li l-attrici tammetti li saru dawn ix-xogholijiet minn Joseph B, hija pero' tikkontesta l-pretensjoni da parti tieghu ghall-hlas ta' dawn ix-xogholijiet u spejjez billi ssostni li hija kienet fehmet li dawn kienu ser isiru bhala forma ta' donazzjoni. In propositu l-Qorti tosserva li, apparti l-estensjoni tax-xogholijiet, ix-xhieda¹³ ta' l-imsemmi nutar f' dan ir-rigward, iddgħajef serjament it-tesi attrici. In-Nutar Lia jispjega li "dejjem kien hemm l-*understanding* li Joseph B ... kien ser jaghmel xi spejjez f' dan il-post u xi xogholijiet ukoll, dan peress li huwa bniedem tas-sena.....Hija [l-attrici] kienet taf li Joseph B kien ser jaghmel xi xogholijiet go dan il-post li kien inxtara u li kien ukoll ser johrog spejjez ta' materjal u naturalment kellu jithallas ta' dawn l-ispejjez; nghid li dan il-ftehim sar quddiemi."¹⁴

Inoltre dan jinsab konfermat mill-iskrittura privata¹⁵ ffirmata mill-partijiet u mill-istess Joseph B fl-14 ta' Mejju 1994, hames xhur wara x-xiri tal-post, minn fejn tirrizulta cara l-intenzjoni u l-ftehim raggjunt bejn il-partijiet u missier il-konvenut, li dana kien qed jigi nkarigat minnhom sabiex jesegwixxi xogholijiet [inkluzi l-ispejjez relattivi] fil-fond mixtri minnhom. Huma ddikjaraw espressament li jaccettaw li "jhallsu l-ammonti kollha dovuti lil Joseph B u cioe' Lm320 u Lm800 u l-ammonti l-ohra li jkunu dovuti aktar il-quddiem [u li jistghu jigu kalkolati mill-perit arkitett civili mqabbad mill-partijiet] fuq talba semplici ta' l-istess Joseph B bl-imghax massimu li tippermetti l-ligi." Altru milli rigal jew donazzjoni ! Jigi osservat li dak li jirrizulta car mill-konvenzjoni ma jghatix lok ghal interpretazzjoni, u *contra testimonium scriptum testimonium non scriptum*

¹² Vol.4 fol.1091 *et seq.*

¹³ Vol.4 fol.1095 *et seq.*

¹⁴ Ibid. fol.1096

¹⁵ Vol.1 fol.108 – sottolinear tal-Qorti

non fertur. Ghalhekk fit-termini ta' l-imsemmija skrittura, missier il-konvenut ghandu dritt kuntrattwali li jesigi hlas ghax-xogholijiet kollha maghmula minnu fl-imsemmi fond, u r-rifuzjoni ta' l-ispejjez kollha nkorsi minnu, bil-kunsens taz-zewg partijiet.

Ghaldaqstant l-ezistenza ta' kreditu parafernali da parti tal-konvenut ghall-ispejjez tad-diversi xogholijiet maghumla fil-fond de quo u ta' oggetti u materjal mixtrija minnu tinsab ampjament provata; kif ukoll jinsab ampjament provat il-fatt li missieru Joseph B kien ghamel diversi xogholijiet u spejjez fl-istess fond, u dana mhux b' donazzjoni.

Quantum tal-kreditu ta' Joseph B u martu Catherine B [jew l-eredi taghhom]

Illi mill-provi jirrizulta ampjament provat li dan ghandu ghandu kreditu versu l-komunjoni ta' Lm320 rapprezentanti spejjez inkorsi minnu, u Lm800 prezz ta' xoghol maghmul minnu sad-data ta' l-iskrittura u cioe' l-14 ta' Mejju 1994; izda l-konvenut, fin-nota tieghu jsostni li "wara dak in-nhar pero' jirrizulta, anke permezz ta' ricevuti, li missier il-konvenut ghamel xoghol u spejjez ohra ammontanti ghal Lm3,642 [kif juri id-dok.147¹⁶] li minnhom l-ammont ta' Lm1,705 kienu flus moghtija lill-konvenut u martu sabiex huma setghu jhallsu l-kontijiet [fol.121 et seq.]¹⁷

Illi l-konvenut in sostenn tal-premess jaghmel referenza ghal dokument minghajr data prezentat minnu a fol.1018 u 1019 tal-process, li fih hemm elenkati x-xogholijiet, l-ispejjez u d-donazzjonijiet ta' flus maghmula lilu minn missieru fl-arredament tal-post. Il-Qorti tosserva li, stante li dan id-dokument huwa bla data, kif ukoll tenut kont tal-fatt li jinkludi fih il-prezz ta' Lm800 ghax-xoghol ta' kisi, l-ammont ta' Lm2,037 ghandu jitqies li jinkludi fih l-ammonti ta' Lm320 u ta' Lm800 indikati fl-iskrittura fuq imsemmija; u ghalhekk ghall-finijiet ta' din il-kawza l-kreditu, ghal-xogholijiet u spejjez, li jirrizulta sodisfacentement provat li

---

¹⁶ Fol.1018

¹⁷ Vol.5 fol.1499

hu dovut lill Joseph B huwa ta' Lm2,037, flimkien ma' l-imghax tat-8% fuq l-ammont ta' Lm1,120 mid-data ta' l-ittra ufficjali¹⁸ cioe' 11 ta' Mejju 1999. Jigi osservat li l-kumpliment ta' l-ispejjez indikati fl-imsemmi dokument huma ragjonevoli ghax-xoghol maghmul mill-istess Joseph B u ghalhekk il-Qorti accettathom bhala korretti anke fin-nuqqas ta' ricevuti appositi.

Rigward il-kreditu ammontanti kompleksivament ghas-somma ta' Lm1,605 rapprezentanti deposti tal-bibien ta' gewwa, tat-tarag ta' l-irham u tal-poggaman fl-ammonti ta' Lm300, Lm650 u Lm655, din il-Qorti, fin-nuqqas ta' kontestazzjoni, u fuq bazi ta' probabbilita', taccetta bhala veritiera din ix-xhieda tal-konvenut li hu kien irceva minghand missieru dawn is-sommom biex jghinu fil-hlas ta' parti mill-ispejjez maghmula fil-fond de quo. Ghalhekk anke dan l-ammont huwa dovut lill-Joseph B u lill-eredi ta' martu, li b' kollox ghandu jjehu minghand il-konvenuti s-somma kompleksiva ta' **Lm3,642.**

Illi pero' l-imsemmi ammont ta' Lm1,605 dovut lil Joseph B, ghandu jitnaqqas mill-ammont pretiz mill-konvenut fl-affidavit tieghu [a fol.870 et seq.] rapprezentanti l-ispejjez maghmula minnu ghax-xiri ta' l-oggetti in kwistjoni.

In fine il-Qorti tosserva li hi ma tikkondividix l-posizzjoni mehuda mill-perit legali in propositu ghal dan id-debitu. Dan huwa debitu tal-komunjoni ta' l-akkwisti, u ghandu jittiehed in konsiderazzjoni bhal kull debitu iehor li jirrizulta dovut mill-provi, bhal per ezempju, krediti tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni, kontijiet tad-dawl u ilma u krediti ohrja. *Multo magis* fil-kaz odjern meta l-kreditu jikkostitwixxi xoghol maghmul fil-fond u allura kopert bil- privilegg skond il-ligi. Jigi osservat li x-xoghol u l-ispejjez maghmula minn Joseph B, saru bil-kunsens taz-zewg partijiet, kienet saret skrittura privat li permezz taghha gie kristalizzat parti mill-ammont tal-kreditu u giet tradotta fil-kitba l-intenzjoni tal-partijiet li x-xoghol maghmul minn Joseph B kien qed isir bl-intendiment li jigi remunerat. Inoltre, u b' enfazi qawwi, x-xoghol sar ghall-beneficju taz-zewg partijiet li ser

---

¹⁸ Vol.1 fol.125 dok.FC3

jigwadanjaw minnu anke meta jinbiegh l-istess fond. Ghalhekk huwa gust u korrett li dak li jirrizulta dovut lil Joseph B u martu ghandu jigi konfermat u ghandu jithallas mir-rikavat tal-bejgh tal-fond.

Quantum tal-kreditu tal-konvenut

Illi kemm fl-affidavit¹⁹ tieghu kif ukoll fil-lista prezentata a fol.870 et seq. flimkien mad-diversi dokumenti annessi, il-konvenut elenka lista ta' l-ispejjez maghmula minnu qabel iz-zwieg relatati ma' xogholijiet li saru fid-dar matrimonjali.

Illi din il-Qorti, wara li ezaminat il-listi u d-diversi dokumenti u ricevuti annessi, wara li hadet konjizzjoni tal-kontestazzjonijiet maghmula mill-attrici fir-risposta taghha a fol.822, u wara li kkunsidrat li kien hemm partiti mnizzlin darbtejn kif ukoll wara li kkunsidrat il-fatt li hemm ricevuti li ma jikkostitwux prova sodisafacenti tal-hlasijiet allegati; il-Qorti hija tal-fehma li l-konvenut irnexxielu jipprova kreditu fl-ammont ta' Lm6,986.02 li minnu ghandu jitnaqqas l-ammont ta' Lm1,605 li kif fuq stabbilit kien selfu missieru biex jixtri l-affarijiet indikati fid-dok.147. Ghalhekk il-kreditu dovut lill-konvenut huwa ta' **Lm5,381**.

In fine jigi osservat li, ghajr ghal bibien ta' gewwa bil-hgieg [dok.139] u l-oggetti indikati fid-dok.144, l-bqija ta' l-oggetti ndikati fit-taqsimha B ta' l-imsemmija lista [fol.872], jistghu jittiehdu mill-konvenut.

[d] *Kreditu parafernali ta' l-attrici*

Illi l-attrici qeda tivvanta bhala kreditu s-somma ta' Lm1,096 rapprezentanti spejjez inkorsi minnha sabiex sar it-tieg, u li jinsabu elenkati fid-dokument MAM²⁰ Il-Qorti taqbel ma' l-attrici li dawn l-ispejjez sar ghall-beneficju tat-tnejn ghax it-tieg sar ghaz-zewg partijiet u t-tnejn gawdew minn dawn l-ispejjez, u ghalhekk huwa gust li l-konvenut

---

¹⁹ Vol.1 Fol.120 dol.FC1

²⁰ Vol.1 dok. MAN fol.259

jhallas lill-attrici nofs l-ispejjez, ammontanti ghas-somma ta' Lm548. Ma dan l-ammont ghandu jizdied l-ammont ta' Lm1,500 li huwa l-valur tal-kcina maghmula mill-attrici u li ser tibqa' fil-post. B' hekk l-ammont dovut lill-attrici bhala **kreditu parafernali taghha u ta' Lm2,048**.

[e] Depositi bankarji

Illi in propositu l-Qorti taghmel referenza ghall-kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet raggjunti mill-perit legali fil-pagna 17 tar-relazzjoni tieghu a fol.1458²¹ u taddottahom fl-intier taghhom.

Decide

Ghal dawn il-motivi:

[1] tilqa' l-ewwel talba fis-sens li tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, bi htija primarja tal-konvenut u sussidjarja ta' l-attrici;

[2] tilqa' l-ewwel parti tat-tieni talba billi takkorda l-kura u kustodja tal-minuri D lill-attrici, bid-dritt ta' access ghall-konvenut kif fuq stabbilit fis-sezzjoni ntestata "**Kura u Kustodja**"; tilqa' t-tieni parti tat-tieni talba billi tordna li l-konvenut jhallas lill-attrici, bhala manteniment ghaliha u ghal binthom, is-somma kif fuq stabbilit fis-sezzjoni ntestata "**Manteniment**";

[3] tilqa' t-tielet talba u tordna x-xoljiment u l-likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, u li din tigi assenjata kif stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata "**Komunjoni ta' l-Akkwisti**";

[4] tilqa' r-raba talba fil-konfront taz-zewg partijiet kif fuq stabbilit fis-sezzjoni ntestata "**Komunjoni ta' l-Akkwisti**";

[5] tilqa' l-hames talba limitatament ghall-perijodu ta' sena, wara liema perjodu l-attrici flimkien mal-minuri ghandhom jivvakaw l-imsemmi fond, kif fuq stabbilit fis-sezzjoni ntestata "**Komunjoni ta' l-Akkwisti**";

---

²¹ Vol.5

Kopja Informali ta' Sentenza

L-ispejjez jigu sopportati bejn il-partijiet, in kwantu ghal zewg terzi [2/3] mill-konvenut, filwaqt li r-rimanti terzi [1/3] jibqa' a kariku ta' l-attrici.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----